

EVANJELIUM PRICHÁDZA DO TESALONIKY

ZÁKLADNÝ VERŠ

A preto aj my neprestajne ďakujeme Bohu, že ste prijali Božie slovo, ktoré ste počuli od nás, nie ako ľudské slovo, ale ako Božie slovo – akým naozaj je. Ono pôsobí vo vás veriacich. (1Tes 2,13 SEkP)

ZÁKLADNÁ MYŠLIENKA

Ak veríme, že Biblia je Božie slovo, v plnej istote sa môžeme spoľahnúť na Božie zaslúbenia.

Starší kazateľ sa rozprával s mladou ženou, ktorá bola nedávno pokrstená. Sedeli spolu vonku pred modlitebňou na lavičke. Na veľké prekvapenie kazateľa mladá žena povedala: „Mala by som byť znova pokrstená.“

Keď sa jej spýtal, prečo si to myslí, odpovedala mu: „Niektoré veci zo svojej minulosti som bývalému kazateľovi nepovedala.“

Tak sa začal ich dlhý rozhovor. Kazateľ nadšene hovoril o veľkosti Božieho odpustenia. Žena jeho slová priam hltala. Keď sa za ňu kazateľ modlil, spustil sa taký lejak, že zakrátko boli obaja úplne premočení. Mladej žene sa rozžiarili oči. Nadšene zvolala: „Práve som bola druhý raz pokrstená!“

Milostivý Boh niekedy poskytne svojim deťom, podobne ako tejto žene, veľmi konkrétne uistenie o tom, že je im nablízku a má ich rád. Naša dôvera Bohu bude stáť na pevnom základe vtedy, keď bude spočívať na jasnom učení Božieho slova. V tejto lekcii si všimneme, ako naplnenie biblických proctiev posilňovalo vieru nových veriacich v Tesalonike.

PROBLÉMY KVÔLI ZVESTOVANIU EVANJELIA

Ved' sami viete, bratia, že náš príchod k vám nebol márný. Ale, ako viete, hoci sme predtým mnoho vytrpeli a boli pohanení vo Filipách, našli sme odvahu vo svojom Bohu ohlasovať vám uprostred mnohých zápasov Božie evanjelium. (1 Tes 2,1.2 SEkP)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Evanjelium je dobrá správa o tom, čo Boh v Kristovi urobil, aby nám mohol odpustiť a opäť nás prijať za svoje deti. On chce zmeniť naše životy. (Rim 1,16.17) Pre hriech bol celý svet odsúdený; vďaka Kristovej smrti a jeho vzkrieseniu dostal každý človek novú príležitosť opäť získať večný život, ktorý chcel Boh dať hneď na začiatku všetkým ľuďom. To všetko urobil pre nás Ježiš vtedy, keď sme boli ešte hriešni. (Rim 5,8) Dielo vykúpenia bolo vykonané bez nášho pričinenia v osobe Ježiša Krista. My k tomu nemôžeme nič pridať. Táto dobrá správa sa stáva v našom živote realitou vo chvíli, keď pripustíme, že si zaslúžime odsúdenie a zároveň prijmemo odpustenie, ktoré nám Boh v Ježišovi ponúka.

Ako je možné, že niektorí ľudia túto úžasnú správu odmietajú, alebo proti nej dokonca bojujú? Odpoveď je jednoduchá. Prijat' evanjelium totiž znamená zrieknuť sa dôvery v samého seba alebo v to, vďaka čomu vyzeráme v očiach iných silní – teda dôvery v peniaze, moc či fyzickú príťažlivosť. To všetko môžu byť dobré veci, ak sú podriadené Božej vôli a jeho zámerom. Ak sa však pre nás stanú životnou istotou, potom budeme považovať evanjelium i tých, čo ho zvestujú, za niečo, čo nás ohrozuje.

Pavol a Sílasy to zažili na vlastnej koži počas svojho misijného pôsobenia. V meste Filipy ich kvôli posolstvu, ktoré zvestovali, zbili, do krvi zbičovali a uväznili. (Sk 16,22–24) Navzdory utrpeniu im Boh dal jasne najavo, že je s nimi. Uistil ich, že ich kázanie prinesie ovocie. (Sk 16,26.30.36) To ich povzbudilo. Ihneď sa vydali do Tesaloniky, kde navštívili synagógu. Napriek fyzickej bolesti, ktorú ešte stále cítili, znovu hovorili o Mesiášovi, ktorý zmenil ich životy a poslal ich zvestovať dobrú správu o spasení.

APLIKÁCIA

- **S akými reakciami na evanjelium sa stretávaš vo svojom okolí? Ako na teba pôsobia situácie, keď ľudia tvoje svedectvo o Kristovi odmietajú alebo zosmieňujú? Kde v takejto chvíli získaš povzbudenie a nové nadšenie plniť svoje kresťanské poslanie?**

PAVLOVA MISIJNÁ STRATÉGIA

Keď precestovali cez Amfipolis a Apollóniu, prišli do Tesaloniky, kde bola židovská synagóga. Pavol ako zvyčajne išiel medzi nich a po tri soboty viedol s nimi rozhovory o Písmach a tak im odhaloval a dokazoval, že Kristus musel trpieť a vstať z mŕtvych. Týmto Kristom je Ježiš, ktorého vám ja zvestujem. (Sk 17,1–3 SEKP)

Prvým krokom v rámci Pavlovej misijnej stratégie bola sobotná návšteva miestnej synagógy. Bolo to celkom logické. Navštevovať sobotné zhromaždenie bolo jeho celoživotným dobrým zvykom. Bola to tiež skvelá príležitosť osloviť veľké množstvo tamojších Židov.

V tej dobe nebolo ničím zvláštnym požiadať niekoho z návštevníkov synagógy, aby sa prihovril k zhromaždeným – najmä ak bývali v Jeruzaleme, ako napríklad Pavol a Sílás. Prítomní možno chceli počuť najnovšie správy zo života židovskej komunity na inom mieste alebo zistiť nové poznatky zo štúdia Písma. Pavlova stratégia teda zodpovedala synagogálnemu prostrediu. Druhým krokom Pavlovej stratégie bolo kázanie z hebrejských Písem. Poslucháči ich považovali za autoritu. Začal témou, ktorá bola pre vtedajších Židov nanajvýš aktuálna a dôležitá – hovoril s nimi o Mesiášovi. Na základe starozákonných textov sa snažil ukázať, že Mesiáš musel najprv trpieť, až potom vstúpiť do slávy, s ktorou ho Židia vo svojich predstavách spájali. Sláva Mesiášovej vlády bola len jednou časťou veľkého obrazu, ktorého súčasťou bolo aj utrpenie.

Potom začal Pavol rozprávať príbeh Ježiša z Nazareta. Vysvetľoval, ako jeho život zapadá do prorockých predpovedí Biblie, o ktorých práve hovoril. S najväčšou pravdepodobnosťou hovoril aj o vlastných pochybnostiach, ktoré ho viedli k tomu, že Krista dlho odmietal. Potom hovoril o osobnom stretnutí s vyvýšeným Kristom. Ak sa pozrieme do Lukášovho evanjelia, zistíme, že Pavol postupoval podobne ako Ježiš, keď po svojom vzkriesení hovoril so svojimi učeníkmi. (Luk 24,25–27.44–46)

- Všímni si, ako sa Pavol snažil priblížiť svojim poslucháčom tým, že ich oslovil v ich prostredí a spôsobom, ktorý bol pre nich blízky a zrozumiteľný. Prečo je takýto prístup dôležitý? Koho chceš osloviť evanjeliom vo svojom okolí? Akým spôsobom sa môžeš k týmto ľuďom priblížiť? Ako im predstaviť evanjelium tak, aby bolo pre nich zrozumiteľné?

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

APLIKÁCIA

DVA POHLADY NA Mesiáša

Hľa, prídu dni – znie výrok Hospodina –, že vzbudím Dávidovi spravodlivý výhonok. Bude panovať ako kráľ, bude si múdro počínať a v krajine bude konať podľa práva. Za jeho dní Júda dosiahne spásu, Izrael bude bývať v bezpečí. Toto je meno, ktorým ho budú volať: Hospodin je naša spravodlivosť. (Jer 23,5.6 SEkP)

Vyrástol pred ním ako výhonok, ako koreň zo suchej zeme. Nemá podobu ani krásu, aby sme na neho hľadeli, ani výzor, aby sme po ňom túžili. Opovrhnutý a opustený ľuďmi, muž bolesti, ktorý poznal utrpenie, pred ktorým si zakrývajú tvár, opovrhnutý, a my sme si ho nevážili. Naozaj, on niesol naše choroby a naše bolesti ho obťažili. My sme si mysleli, že je ranený, Bohom doudieraný a opovrhnutý. On však bol prebodnutý za naše hriechy, zdrvený za naše nepravosti. Trest, ktorý nám priniesol pokoj, spočinul na ňom a pre jeho rany sa nám dostalo uzdravenie. (Iz 53,2–5 SEkP)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Už v dávnych dobách si čitatelia Starého zákona všimli dva výrazné pohľady, ktoré v súvislosti s očakávaným Mesiášom ponúkali prorocktva. Jedna časť textov ukazovala na kráľovského Mesiáša: predstavovala víťazného kráľa, ktorý prinesie svojmu ľudu spravodlivosť a rozšíri panstvo Izraela do posledných končín zeme. Na druhej strane tu boli aj texty, ktoré hovorili o Mesiášovi ako o trpiacom služobníkovi, ktorý bude ponížený a odmietnutý. Zásadným omylom bolo to, že mnohí nepochopili, že tieto texty hovoria o tej istej osobe. Ide totiž o dva časovo rozdielne aspekty diela toho istého Záchrancu.

Tieto dva typy textov sa nám možno zdajú zvláštné. Kráľovské predpovede zväčša nenaznačujú nič o Mesiášovom utrpení; pasáže o trpiacom služobníkovi zas nez dôrazňujú jeho moc a autoritu. Nevyvážené zdôrazňovanie jedného typu prorockých textov viedlo mnohých zbožných Židov k tomu, že čakali víťazného Mesiáša, ktorý sa stane mocným kráľom – Osloboditeľom.

Starozákonné posolstvo o Mesiášovi zahrnuje oba tieto aspekty, ktoré sa spájajú v jednej osobe. Nie vždy je však zrejmé, či sa prejavia súčasne, alebo postupne.

Z textu Sk 17,2.3 vyplýva, že apoštol Pavol pripomenul Židom v Tesalonike práve tieto starozákonné mesiánske texty. Potom spolu skúmali ich význam.

APLIKÁCIA

- V biblických dobách sa v židovskom prostredí vyskytovali mnohé mylné predstavy o budúcnosti a príchode Mesiáša. Dnes vládne podobný zmätok v predstavách o závere ľudských dejín a Ježišovom druhom príchode. Akým spôsobom by sme mali pristupovať k biblickým správam a prorocktvam, aby sme ich nečítali jednostranne a nevyvážené a nedospeli k nesprávnym záverom?

UTRPENIE A NÁSLEDNÁ SLÁVA

Opovrhnutý a opustený ľuďmi, muž bolesti, ktorý poznal utrpenie, pred ktorým si zakrývajú tvár, opovrhnutý, a my sme si ho nevážili. Naozaj, on niesol naše choroby a naše bolesti ho obťažili. My sme si mysleli, že je ranejný, Bohomoudieraný a opovrhnutý. On však bol prebodnutý za naše hriechy, zdrvnený za naše neprávosti. Trest, ktorý nám priniesol pokoj, spočinul na ňom a pre jeho rany sa nám dostalo uzdravenie. Všetci sme blúdili ako ovce, každý išiel svojou cestou, ale Hospodin na neho uvalil neprávosti nás všetkých... Hospodinovi sa zapáčilo zdriť ho utrpením. Ak položí svoj život za zotrenie viny, uvidí potomstvo, predĺži si život a skrze neho sa podarí Hospodinov zámer. Po útrapách svojho života uvidí svetlo... Môj spravodlivý služobník ospravedlní mnohých, vezme na seba ich viny. (Iz 53,3–11 SEKp)

Už Ježiš poukázal na to, že podľa Písem mal Mesiáš trpieť: „Či nemusel Kristus toto všetko pretrpieť a tak vojsť do svojej slávy?“ (Luk 24,26) V gréckom texte sa na tomto mieste nachádza rovnaké slovné spojenie ako v Sk 17,3, kde Pavol hovorí, že Mesiáš „musel trpieť“. Ježišovi i Pavlovi bolo jasné, že Mesiášovej sláve muselo predchádzať utrpenie. Otázkou však je, na základe čoho k tomu pri čítaní Písem dospeli.

Možno si všimli, že väčšina významných postáv Starého zákona sa dočkala „slávy“ až po tom, čo podstúpila utrpenie. Skôr ako bol Jozef povýšený a stal sa ministerským predsedom Egypta, strávil asi 13 rokov vo väzení. Mojžiš pásoľ 40 rokov stáda oviec na púšti, až potom sa stal mocným vodcom exodu. Kým sa Dávid posadil na izraelský trón, roky žil ako utečenec v cudzine. Daniel bol vojnový zajatec odsúdený na smrť. Napokon bol povýšený na post ministerského predsedu Babylonskej ríše. V životných osudoch starozákonných postáv môžeme do istej miery vidieť predobraz očakávaného Mesiáša, ktorý skôr, než sa ujme svojho kráľovského žezla, bude musieť podstúpiť utrpenie. Jednou z najvýraznejších pasáží, na ktorú sa Nový zákon odvoláva, je 53. kapitola knihy proroka Izaiáša. Trpiaci služobník, ktorý je nám tu predstavený, prežil opovrhnutie, odmietnutie i bolesť. (Iz 53,2–4) Ako obetný baránok bol zabitý za naše hriechy. (Iz 53,5–7) Bolo to súčasťou Božieho plánu. (Iz 53,8–10) „Po útrapách svojho života uvidí svetlo“ (Iz 53,11) a mnohým priniesie spravodlivosť. (Iz 53,12)

Pavol bezpochyby kázal v Tesalonike aj na tento starozákonný text. Podľa neho sa Mesiáš nemal objaviť hneď ako mocný kráľ. Najprv ho mal odmietnuť vlastný národ. Toto odmietnutie však treba vnímať len ako predohru k jeho mesiánskej sláve. Pavol mohol jednoznačne zvestovať, že Ježiš je skutočne Mesiáš predpovedaný v Písmach.

- **Znovu si na modlitbe prečítaj 53. kapitolu knihy proroka Izaiáša. Stvoriteľ vesmíru bol ochotný toto všetko podstúpiť práve kvôli tebe, aby ťa zachránil. Ako toto vedomie ovplyvňuje tvoj vzťah k nemu?**

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

APLIKÁCIA

ZBOR V TESALONIKE — SPOLOČENSTVO PRE KAŽDÉHO

Keď precestovali cez Amfípolis a Apollóniu, prišli do Tesaloniky, kde bola židovská synagóga. Pavol ako zvyčajne išiel medzi nich a po tri soboty viedol s nimi rozhovory o Písmach a tak im odhaľoval a dokazoval, že Kristus musel trpieť a vstať z mŕtvych. Týmto Kristom je Ježiš, ktorého vám ja zvestujem. Niektorí z nich sa dali presvedčiť a pripojili sa k Pavlovi a Sílasovi vrátane veľkého počtu Grékov, ktorí uctievali Boha, a nemálo vznešených žien. (Sk 17,1–4 SEkP)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Pavlova misijná stratégia spočívala v tom, že najprv oslovil Židov, potom Grékov. (Rim 1,16) V rámci jeho pôsobenia Židia často prijímali Ježiša za svojho Spasiteľa ako jedni z prvých. Až neskôr, v dobe odpadnutia, keď mnohí kresťania odmietli zákon (a zvlášť sobotu), bolo pre veriacich zo Židov stále ťažšie uznať Ježiša za Mesiáša. Veď ako by mohol Mesiáš zrušiť Boží zákon a svätosť soboty?

Z nášho biblického textu je zrejmé, že aj v Tesalonike boli Židia, ktorých presvedčil Pavol výklad mesiánskych proroctiev a ich aplikácia na Ježiša. Jeden z týchto novoobrátených kresťanov, Aristarchos, sa neskôr stal Pavlovým spolupracovníkom. Určitý čas s ním bol dokonca aj vo väzení. (Kol 4,10.11; Sk 20,4) Ďalší z nich, Jason, bol zrejme dosť zámožný, a tak poskytol novému kresťanskému zboru priestory na zhromažďovanie. Dokonca za Pavla zaplatil kauciu, aby zabránil jeho uväzneniu. (Sk 17,4–9).

Gréci, ktorí „ctili jediného Boha“ (Sk 17,4), boli s najväčšou pravdepodobnosťou pohania, ktorí mali veľmi blízko k židovstvu. Aj keď úplne neprijali židovské náboženstvo, navštevovali synagógu. Takýchto ľudí žilo v onej dobe v židovskom prostredí značné množstvo. Stali sa prirodzeným mostom k ostatným pohanom, ktorí nepoznali judaizmus ani hebrejské Písma.

V Sk 17 čítame, že medzi členov prvého zboru v Tesalonike patrili celý rad Židov aj významných a zámožných Grékov. V čase, keď Pavol píše tomuto zboru svoj prvý list, vzrástol aj počet pohanov pochádzajúcich z nižších spoločenských tried. (1Tes 1,9; 4,11) Je to úžasné svedectvo o tom, že posolstvo o Kristovi prekonalo v Tesalonike národnostné i spoločenské rozdiely. Ako bratia a sestry sa tu stretávali chudobní i bohatí, Židia i pohania.

APLIKÁCIA

- **Je vaše zborové spoločenstvo otvorené pre všetkých? Dokáže sa s láskou priblížiť k rôznym ľuďom bez ohľadu na ich vek, farbu pleti, sociálne postavenie alebo vzdelanie? Dokážeš aj ty bez predsudkov zvestovať vo svojom okolí „večné evanjelium obyvateľom zeme, každej rase, kmeňu, jazyku i národu“ (Zj 14,6)?**

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe Skutky apoštolov si prečítajte kapitolu Tesalonika. (SA 135–140; AA 221–230) Nájdete v nej celý rad starozákonných pasáží, ktoré súvisia s Ježišovým poslaním.

„Boh svojím Duchom Svätým od Pavlových čias až dodnes oslovoval Židov i pohanov. Pavol pripomína, že ‘Boh nikomu nenadŕža’. (Rim 2,11) Apoštol sa pokladal za dlžníka ‘Grékov i barbarov’ (Rim 1,14), ako aj Židov; no nezabúdala na rozhodné prednosti Židov pred ostatnými predovšetkým preto, ‘že im sú zverené Božie výroky’. (Rim 3,2) Napísal, že evanjelium ‘je Božou mocou na spásu každému, kto verí, najprv Židovi, potom Grékovi.’“ (SA 228; AA 380)

„Vo svojom príhovore k Tesaloničanom sa Pavol odvolal na starozmluvné proroctvá o Mesiášovi... Inšpirovaným svedectvom Mojžiša a prorokov presvedčivo dokázal, že Ježiš z Nazareta je Mesiáš, a ozrejmil, že to bol vlastne Kristov hlas, čo od čias Adama hovorieval ústami patriarchov a prorokov.“ (SA 135; AA 221)

„V záverečnej fáze hlásania evanjelia, keď treba vykonať zvláštne misijné dielo práve medzi tými, čo boli dosiaľ prehladaní, Boh očakáva, že jeho poslovia venujú mimoriadnu pozornosť židovskému národu, ktorého príslušníkov nájdú vo všetkých častiach sveta. Keď im zo starozmluvného Písma vysvetlia odveký Boží zámer vo svetle Božej zmluvy, pre mnohých Židov to bude úsvit nového dňa, duchovné vzkriesenie. Keď poznajú, že na stránkach starozmluvného Písma je predstavený Kristus Novej zmluvy a keď pochopia, že svetlo Novej zmluvy objasňuje Starú zmluvu, otvorí sa im duchovný zrak a uznajú Krista za Spasiteľa sveta. Mnohí uveria v Krista a prijímú ho za svojho Vykupiteľa. Splnia sa slová: ‘Tým, ktorí ho prijali, dal moc stať sa Božími deťmi: tým, čo uverili v jeho meno.’ (Ján 1,12)“ (SA 229; AA 381)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ PREMÝŠĽANIE

- **Pavol sa vo svojej dobe snažil osloviť židovských poslucháčov na základe prorociev Starého zákona o Mesiášovi. Je tento prístup použiteľný aj dnes v snahe osloviť židovskú komunitu 21. storočia, ktorá je z veľkej časti skôr sekulárna? Akým spôsobom sa môžeme priblížiť k ďalším skupinám ľudí, ktoré zatiaľ nejavia záujem o kresťanstvo, ba často ani netušia, prečo by sa oň vôbec mali zaujímať?**
- **Je možné aj v dnešnej dobe použiť biblické proroctvo s cieľom vzbudiť záujem o Bibliu? Reagujú dnešní poslucháči podobne ako pred niekoľkými desaťročiami (napríklad na poslanstvo z Dan 2)? Máme ako kresťania vôbec sami záujem o biblické proroctvá? Oslovujú nás?**

ZHRNUTIE

Táto úvodná lekcija sa snažila priblížiť vznik kresťanského zboru v meste Tesalonika. Z myšlienok, na ktoré kládol dôraz pri jeho zakladaní apoštol Pavol, vyniká zvlášť zásadný význam Božieho slova pre kresťanský život, poslanie a svedeckú službu. Pevné zakotvenie v poslanstve Biblie a pravde, ktorú predstavuje, je dôležitá nielen pre náš vzťah k Bohu, ale pomáha nám tiež lepšie svedčiť iným o našej viere.